

عنوان مقاله:

بررسی نظریه‌های صدق و کذب در حوزه زبانشناسی بر محور آیه نخست سوره منافقون

محل انتشار:

پژوهش های زبانشناختی قرآن، دوره 7، شماره 1 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

محمد سلطانی رنای - استادیار، گروه علوم قرآن و حدیث دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

خلاصه مقاله:

در حوزه زبان‌شناسی نظریه‌های پرشماری در تعریف صدق و کذب جریان داشته است. اندیشمندان مسلمان نیز در حوزه‌های مختلف علمی بدین امر همت گماشته‌اند. آنان دو ملاک برای صدق و کذب در نظر داشته‌اند، مطابقت یا مطابقت‌نداشتن با واقع خارجی و مطابقت یا مطابقت‌نداشتن با باور خبردهنده. با توجه بدین دو ملاک چهار نظریه پدید آمده است: نظریه مطابقت، دیدگاه نظام، دیدگاه جاحظ و نظریه صدق و کذب فعلی و فاعلی. پیروان هر چهار نظریه به آیه نخست سوره منافقون استناد کرده‌اند. در این آیه از سویی منافقان به پیامبری پیامبر اکرم شهادت داده‌اند و از سویی دیگر خداوند بر دروغگوبودن منافقان شهادت داده است. بررسی بیشتر مفاد این آیه و البته در نظر گرفتن برخی از آیات وارد در این موضوع، به برتری دیدگاه چهارم می‌انجامد. مطابقت و مطابقت‌نداشتن با واقع عینی، صدق و کذب فعلی (خبری) است و مطابقت و مطابقت‌نداشتن با باور خبردهنده صدق و کذب فاعلی (مخبری) است. تفکیک بین دو حیثیت فعلی و فاعلی در صدق و کذب نتایج توجه‌برانگیزی را در تفسیر آیات قرآن در پی‌خواهد داشت.

کلمات کلیدی:

سوره منافقون، نظریات صدق و کذب، مطابقت، صدق و کذب فعلی، صدق و کذب فاعلی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1148344>

